

A gazdasági társaság alapítása

A gazdasági társaság fogalma

A gazdasági társaságok üzletszerű közös **gazdasági tevékenység folytatására** a tagok vagyoni hozzájárulásával **létrehozott jogi személyek**. A gazdasági társaságok tehát nem biológiai lények, mint például az ember, hanem jogi, azaz elméleti, csak az értelmünkkel felfogható fogalmak, elméleti beszámítási pontok, amelyeket mint vagyonszempontokat elfogadunk. Nyilván senki sem látott még például részvénytársaságot (legfeljebb a képviselőivel vagy munkavállalóival találkozhatott), maga a részvénytársaság csak fogalmi szinten létezik, a fizikai valóságban nem látható, nem található meg, nem más, mint **egy elméleti beszámítási pont, amelynek jogokat és kötelezettségeket tulajdonítunk**. Az, hogy a gazdasági társaság egy elméleti kategória, csak fogalmi szinten létezik, természetesen nem jelenti azt, hogy ne hatna, ne változtatná meg a fizikai valóságot: a jogalannyá (jogi személlyé) emelt fogalmak olyan szemmel látható cselekvéseket és eredményeket idéznek elő, amelyek egyébként nem, vagy nem feltétlenül jönnének létre.

Mivel a gazdasági társaság nem biológiai, hanem jogi, elméleti létező, létrejötte, alapítása is elméleti, jogi úton, gondolkodás segítségével, a jellemzőinek rögzítése útján történik. A „fogalom-lény”, a gazdasági társaság **jellemzőit az alapítók a létesítő okiratban írják le**. A törvény meghatározza, hogy a gazdasági társaságnak minimálisan milyen jellemzőit kell rögzíteni a létesítő okiratban.

A gazdasági társaság alapításához **a létesítő okiratban az alábbiakat kell mindenképpen meghatározni**:

- a) a gazdasági társaságot létesítő személy vagy személyek nevét;
- b) a gazdasági társaság formáját;
- c) a gazdasági társaság nevét;
- d) a gazdasági társaság székhelyét;
- e) a gazdasági társaság fő tevékenységét;
- f) a gazdasági társaság részére teljesítendő vagyoni hozzájárulásokat, azok értékét, továbbá a vagyon rendelkezésre bocsátásának módját és idejét; és
- g) a gazdasági társaság első vezető tisztségviselőjét.

A gazdasági társaságot létesítő személy vagy személyek

Gazdasági társaság létrehozásáról mind az emberek, mind a jogi személyek szabadon rendelkezhetnek, a társaságlétrehozás törvényi szabadsága révén **bárki létesíthet Magyarországon gazdasági társaságot, aki maga is jogalany** (azaz ember vagy jogi személy, legyen kiskorú vagy nagykorú, belföldi vagy külföldi). Az alapítás szabadsága széles körű: nincs akadálya például annak, hogy egy magyar csecsemő és egy német GmbH egy kétszemélyes korlátolt felelősségű társaságot hozzon létre, mint ahogy annak sem, hogy egy japán állampolgár, egy kínai állampolgár és egy braziliai részvénytársaság alapítson magyarországi betéti társaságot.

A létesítés szabadsága nem csak az alapítók személyi körére terjed ki, hanem arra is, hogy a gazdasági társaság tagjai a gazdasági társaság szervezetének és működésének szabályozása során a létesítő okiratban – ha az eltérést a törvény kifejezetten nem tiltja – tartalmilag is eltérjenek a törvénynek a gazdasági társaságokra vonatkozó szabályaitól (azaz a törvényi szabályok csak mintaszabályt jelentenek, abban az esetben érvényesülnek, ha a tagok másként

nem rendelkeznek, de ha a tagok akarata másra irányul, el kívánnak térni a törvényi modellszabályoktól, a törvényitől eltérő szabályozás is kialakítható).

A létesítés szabadsága azonban nem korlátlan: **kiskorú személy** gazdasági társaság korlátlanul felelős tagja nem lehet (hiszen ezzel a kiskorú törvényes képviselője a kiskorú jövőjét tehetné kockára). A **korlátlan felelősség halmozásának tilalma** pedig előírja, hogy egy ember egyidejűleg egy gazdasági társaságban lehet korlátlanul felelős tag, illetve a közkereseti társaság, betéti társaság és egyéni cég nem lehet gazdasági társaság korlátlanul felelős tagja (a közkereseti társaság, betéti társaság és egyéni cég ugyanis korlátlan mögöttes tagi felelősséggel működik, így ha például egy betéti társaság beltágként újabb betéti társaságot alapítana, akkor az alapító betéti társaság mögött álló beltágot végeredményében már halmozottan terhelne korlátlan felelősség).

A létesítés szabadságának további speciális korlátai is vannak: így például önkormányzat nem vehet részt olyan gazdasági társaságban, amelyben felelőssége meghaladja a vagyoni hozzájárulása mértékét; vagy párt az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság kivételével más gazdasági társaságban nem szerezhet részesedést; de hitelintézet sem létesíthet tagsági jogviszonyt olyan gazdasági társaságban, amelynek tartozásaiért a hitelintézetre korlátlan felelősség hárulhat.

Szankciós jelleggel, eltiltással is kizárásra kerülhetnek bizonyos személyek a létesítők köréből. A cégbíróság eltiltja bizonyos létesítési lehetőségektől például azt a személyt, aki a gazdasági társaság tartozásaiért való korlátlan tagi helytállási kötelezettségének nem tett eleget (bt. beltágként nem fizette meg a társaság vagyona által nem fedezett tartozásokat), feltéve hogy a vele szembeni végrehajtás is eredménytelen volt (az ilyen személy nem szerezhet gazdasági társaságban többségi befolyást, és nem válhat gazdasági társaság korlátlanul felelős tagjává).

Összeférhetetlenségen alapul az a korlát, hogy a vezető tisztségviselő – a nyilvánosan működő részvénytársaság részvénye kivételével – nem szerezhet társasági részesedést olyan gazdasági társaságban, amely főtevékenységként ugyanolyan gazdasági tevékenységet folytat, mint az a társaság, amelyben vezető tisztségviselő.

A gazdasági társaság formája

Gazdasági társaság közkereseti társaság, betéti társaság, korlátolt felelősségű társaság vagy részvénytársaság formájában alapítható. A forma meghatározására nem terjed ki a létesítők körére jellemző szabadság, itt **formakényszer** érvényesül, a törvény eltérést nem enged, gazdasági társaság csak törvényben meghatározott típusban hozható létre (az egyes típusok szabályai tehát nem „mixelhetőek”, így nem lehet például betéti részvénytársaságot alapítani, még akkor sem, van olyan jogrendszer, amely ismer és működtet ilyen konstrukciót).

A részvénytársaság működési formája alapján megkülönböztetünk zártkörűen működő részvénytársaságot (zrt.) és nyilvánosan működő részvénytársaságot (nyrt.). Nyilvánosan működő részvénytársaságnak minősül az a részvénytársaság, amelynek részvényeit tőzsdére bevezették, zártkörűen működő részvénytársaságnak (zrt.) minősül az a részvénytársaság, amelynek részvényei nincsenek bevezetve tőzsdére. A részvénytársaság működési formája megváltoztatható.

Társaságot, mint ahogyan arra az elnevezése is utal, többnyire azért hoznak létre tagok, hogy ezáltal több személy erőforrásait egyesítve nagyobb eredményeket érjenek el, mint amennyire egyedül, külön képesek lennének elérni. Ezért többnyire több személy hoz létre egy társaságot. Korlátolt felelősségű társasági és részvénytársasági formában azonban egyszemélyes társaság létrehozására is van lehetőség. Az egyszemélyes társaságok létrehozásának motivációja nem az erőforrások egyesítése, hanem a kockázatok megosztása: az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság tagja vagy az egyszemélyes részvénytársaság részvényese a vállalkozásban csak a társaságba bevitt vagyont kockáztatja, ezeknél a társasági formáknál ugyanis a tagnak (részvényesnek) mögöttes helytállási kötelezettsége nincs, vállalkozásba be nem vitt magánvagyonukat így főszabály szerint a társaság tartozásai miatt nem fenyegeti veszély.

A gazdasági társaság neve

A gazdasági társaság neve kettő vagy három elemből áll. A név kötelező első eleme a **vezérszó**, ezt követheti lehetséges elemként a **társaság tevékenységére utalás**, végül ismét kötelező elem a **társasági forma** szerepeltetése (például Csaba-College Oktatási és Továbbképző Korlátolt Felelősségű Társaság). Legalább kettő elemből, a vezérszóból és a társasági forma megjelöléséből álló névvel minden gazdasági társaságnak rendelkeznie kell. Az is lehetséges, hogy egy társaság a fenti három elemű teljes névvel és emellett a csak a vezérszóból és forma megjelöléséből álló rövidített névvel is rendelkezzen (a rövidített név tehát a vezérszóból és forma megjelöléséből áll, nem mozaikszó-képzést jelent, hanem a fenti példából kiindulva: Csaba-College Kft. és nem Cs-C. O. T. Kft).

A vezérszó választása során is szabadság érvényesül: bármi lehet vezérszó, ami gondolati tartalom kifejezésére alkalmas (így például latin betűs magyar és idegen szavak, rövidítések és mozaikszavak, betű és számkombinációk).

A történelem kiemelkedő személyiségének nevét azonban a Magyar Tudományos Akadémia engedélyével, olyan elnevezést pedig, amelyhez másnak jogi érdeke fűződik, csak a jogosult hozzájárulásával lehet a névben szerepeltetni.

Az elnevezésében egyáltalán nem szerepelhet olyan személy neve, aki a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerek megalapozásában, kiépítésében vagy fenntartásában vezető szerepet töltött be, vagy olyan kifejezés vagy olyan szervezet neve, amely a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerrel közvetlenül összefüggésbe hozható.

A vezérszó választási szabadság legfőbb korlátja, hogy a gazdasági társaság nevének olyan mértékben kell különböznie a korábban nyilvántartásba vett más gazdasági társaság elnevezésétől, hogy azzal ne legyen összetéveszthető (enélkül ugyanis a kettő gazdasági társaság nem lenne megkülönböztethető, mert amég kettő Kovács Mihály nevű ember megkülönböztethető egymástól azonos név mellett is, ha kettő fogalmat ugyanazzal a névvel megragadva Kovács Kft.-nek neveznénk el, biológiai megkülönböztető jegyek hiányában a kft.-ket már nem tudnánk egymástól megkülönböztetni). Ezt a korlátozást a **névkizárólagosság** elvének nevezzük. A gyakorlat szerint az összetéveszthetőséget kizáró különbözőség akkor áll fenn, ha a különbség első látásra vagy első hallásra egyértelmű (például az Image Kft. és az Imázs Kft. első hallásra nem különböztethető meg egymástól, így a névkizárólagosság elve kizárja kettő kft. ilyen elnevezését). A különbözőségnek a társasági forma különbözőségén túlmenően is meg kell állnia (így, ha már bejegyzésre került a Kamilla Kft., nem jegyezhető be Kamilla Bt. sem).

Kettő vagy több azonos vagy összetéveszthető nevű gazdasági társaság közül a választott név (rövidített név) viselésének joga azt a társaságot illeti meg, amelyik a cégbejegyzési kérelmét elsőként nyújtotta be (illetve azt, amelyik esetlegesen névfoglalással élt).

A névválasztás további korlátja, hogy a gazdasági társaság neve nem kelthet a valósággal ellentétes látszatot. Ez a **névvalódiság** elve. A névvalódiság elve alapján a társaság nevének például egyértelműen különböznie kell a közhatalmi és közigazgatási szervek hivatalos és a köznyelvben használt elnevezésétől (nem alapítható például APEH Kft.), az „állami” vagy „nemzeti” kifejezés is csak abban az esetben szerepelhet a névben, ha a társaságban az állam többségi befolyással rendelkezik, vagy tartós állami tulajdoni körbe tartozik, de „Első Magyar ...” néven is csak akkor alapítható társaság, ha az adott tevékenységi körben valóban az első gazdasági társaságról van szó.

A névválasztást szabályozó harmadik alapelv a **névszabatoság** elve: a névben a vezérszón kívül csak magyar szavak szerepelhetnek, azaz a gazdasági társaság típusát, és ha a név a gazdasági társaság tevékenységét is tartalmazza, akkor a tevékenységet is magyar nyelven, a magyar helyesírás követelményeinek megfelelően kell feltüntetni.

A gazdasági társaság székhelye

A gazdasági társaság **székhelye** az a bejegyzett iroda, ahol a gazdasági társaságnak biztosítania kell a részére címzett jognyilatkozatok (így az azokat tartalmazó levelek) fogadását és a gazdasági társaság jogszabályban meghatározott iratainak elérhetőségét. A gazdasági társaságnak a székhelyét cégtáblával kell megjelölnie, arra vonatkozóan azonban, hogy a székhelyen bármilyen gazdasági tevékenységet is kellene végeznie (vagy például ügyintézését kellene biztosítania) kötelezettsége nincs.

A társaság székhelye tehát lehet, hogy csak a társaság levelezési címe, a székhely nem feltétlenül azonos a társaság **központi ügyintézésének helyével**, azaz azzal a hellyel, ahol a társaság irányítása és működtetése érdekében tevékenységet kifejtők megtalálhatóak. Ha ez az eset áll fenn és a székhely illetve a központi ügyintézés helye különválnak, a székhelyen kívül a létesítő okiratban külön meg kell jelölni a központi ügyintézés helyét is.

A gazdasági társaság **telephelye** (ha rendelkezik ilyennel a társaság) a tevékenység gyakorlásának olyan tartós, önállósult üzleti (üzemi) letelepedéssel járó helye, amely a társaság székhelyétől eltérő helyen, de ugyanabban a városban vagy községben található, mint a székhely (például a Békéscsaba, Luther utca 10. szám a székhely és a Békéscsaba, Andrassy út 11. szám alatti gyár a telephely). A létesítő okiratban tehát telephely nem szükségszerűen szerepel, csak akkor, ha erre a tagok részéről a társaság tevékenységének struktúrájára tekintettel igény van.

A gazdasági társaság **fióktelepe** a tevékenység gyakorlásának olyan tartós, önállósult üzleti (üzemi) letelepedéssel járó helye, amely a társaság székhelyétől eltérő városban vagy községben található (például a Békéscsaba, Luther utca 10. szám a székhely és a Mezőberény, Petőfi utca 4. szám alatti gyár a fióktelep). A létesítő okiratban a fióktelep a telephelyhez hasonlóan szintén nem szerepel szükségszerűen.

A gazdasági társaság székhelye, telephelye és fióktelepe olyan ingatlan lehet, amely a társaság tulajdonát képezi, vagy amelynek használatára a társaság jogosult (például bérleti szerződés alapján vagy akár ingyenesen, haszonkölcsön címén). A székhely (központi ügyintézési hely,

telephely és fióktelep) tehát minden esetben valóságos ingatlan-nyilvántartási hely, egy ingatlan (nem pedig például egy postafiók, még akkor sem, ha a székhely gyakorlatilag nem több egy levelezési címnél), amelyet a közterület és a házszám megjelölésével kell meghatározni, illetve külterületi ingatlan esetén helyrajzi számmal kell megjelölni.

A gazdasági társaság tevékenysége

A gazdasági társaságok általános céljának, tehát annak eléréséhez, hogy nyereségükből a tagok vagyoni hozzájárulásuk arányában közösen részesedjenek, természetesen mindig szükség van valamilyen konkrét tevékenységre, amelynek révén nyereség képződik (például reklámügynöki tevékenység, gépjárműalkatrész-kiskereskedelem vagy csomagküldő, internetes kiskereskedelem).

A gazdasági társaságnak több tevékenysége is lehet, ezek közül csak a főtevékenységét köteles a létesítő okiratban feltüntetni, azaz a gazdasági társaság alapításához elegendő a főtevékenységben megállapodni (a tevékenységi körök listája az alapítást követően is bármikor szabadon bővíthető és módosítható, mint ahogy a társaság főtevékenysége is).

A gazdasági társaság lehetséges tevékenységeivel kapcsolatban általános a szabadság: a társaság **minden olyan tevékenységet folytathat, amelyet jogszabály nem tilt vagy nem korlátoz**. Jogszabályi tilalomba ütköző tevékenységre (például bűncselekmények elkövetésére) nyilvánvalóan nem lehet társaságot sem létrehozni, jogszabályi korlátozásokra pedig akkor kerül sor, ha különös kockázatokra tekintettel csak speciális feltételek teljesülése mellett gyakorolható az adott tevékenység. Ilyenkor a speciális feltételeknek megfelelés esetén engedélyezi a hatóság a tevékenység megkezdését: a társaság a jogszabály által hatósági engedélyhez kötött tevékenységet csak a jogerős hatósági engedély alapján kezdheti meg (például csak jogerős hatósági engedély mellett lehet pénzváltási tevékenységet vagy független biztosításközvetítői tevékenységet folytatni).

Van, amikor az engedély megléte nem is a tevékenység megkezdésének, hanem magának a társaságalapításnak is előfeltétele, így például ha az alapítók banki vagy biztosítási tevékenységre akarnak társaságot létrehozni, akkor a gazdasági társaság nem is jöhet létre (és nem csak a tevékenységet nem kezdheti meg) addig, amíg az alapítási engedélyt az alapítók be nem szerzik.

Olyan korlátozás is létezik, amely a tevékenység folytatásának feltételül nem hatósági engedélyt, hanem képzettségi követelményt (például bolt nyitásához boltvezetői képesítést) támaszt. Jogszabály által képesítéshez kötött tevékenységet a gazdasági társaság akkor végezhet, ha az e tevékenységben személyes közreműködést vállaló tagja, vagy a társasággal munkavégzésre irányuló polgári jogi vagy munkajogi jogviszonyban álló legalább egy személy a képesítési követelménynek megfelel.

A Központi Statisztikai Hivatal az Európai Parlament és Tanács rendelete alapján a gazdasági társaság főtevékenységét, valamint további tevékenységi köreit a tevékenységek egységes ágazati osztályozási rendszerébe (TEÁOR nomenklátúra) történő besorolás szerint tartja nyilván. A gazdasági társaság tevékenységét ezért nem szabadszövegesen kell meghatározni, hanem a konkrét tevékenységet be kell sorolni a TEÁOR nomenklatúrában felsorolt, TEÁOR számmal megjelölt tevékenységek valamelyikébe (például a társaság tevékenységének megjelölése nem gombagyűjtés, hanem TEÁOR 0230 Vadon termő egyéb erdei termék gyűjtése).

A gazdasági társaság vagyona

A gazdasági társaságokat azért hozzuk létre, hogy részt vegyenek a vagyoni forgalomban, azaz vagyoni jellegű kapcsolatba lépjenek más vagyonnal rendelkező személyekkel, amelyhez szükséges, hogy maguk is rendelkezzenek vagyonnal (saját vagyon nélkül ugyanis nem tudnának eleget tenni a vagyoni viszonyok között vállalt kötelezettségeiknek). A gazdasági társaság részére ezért a tagjai kötelesek az alapításkor vagyont biztosítani.

A gazdasági társaság vagyonát biztosítja az a szabály is, hogy a társaság részére teljesített vagyoni hozzájárulást vagy annak értékét utóbb nem lehet visszakövetelni.

A társasági vagyon minimumára a törvény nem minden társasági formánál tartalmaz rendelkezést. A korlátolt felelősségű társaság törzstőkéje nem lehet kevesebb hárommillió forintnál, a zártkörűen működő részvénytársaság alaptőkéje nem lehet kevesebb ötmillió forintnál, a nyilvánosan működő részvénytársaság alaptőkéje pedig nem lehet kevesebb húszmillió forintnál. A tagok mögöttes helytállási kötelezettségével működő társaságoknál viszont (ahol a tagok a magánvagyonukkal is kötelesek helytállni a társasági vagyon által nem fedezett kötelezettségeikért) kisebb a jelentősége a társasági vagyon nagyságának, ezért nincs minimum előírás, így egy betéti társaság például tíz forinttal is megalapítható.

Felmerülhet a kérdés, hogy valamennyi tagnak szükséges-e vagyoni hozzájárulást teljesítenie a társaság részére, vagy elegendő-e, hogy csak egyes tagok biztosítsanak vagyont a gazdasági társaságnak, illetve, hogy elegendő-e, ha csak az alapító tagok teljesítenek vagyoni hozzájárulást a társaság javára, vagy azoknak a tagoknak is kell vagyoni hozzájárulást teljesíteniük, akiknek a tagsági jogviszonya később, egy már létező gazdasági társasággal keletkezett. Mivel a gazdasági társaság és a tagja közötti kapcsolat is vagyoni jellegű, a kapcsolat jogi szabályozása vagyoni alapra modellezett, ezért **valamennyi tag köteles vagyoni hozzájárulást teljesíteni**, vagyoni hozzájárulás teljesítése nélkül senki nem válhat gazdasági társaság tagjává.

A tag által a gazdasági társaság rendelkezésére bocsátott **vagyon pénzből és nem pénzbeli vagyoni hozzájárulásból** (más elnevezéssel apportból) állhat. A pénzbeli és nem pénzbeli vagyoni hozzájárulások arányára a törvény nem tartalmaz előírást, így gazdasági társaság például kizárólag apporttal is alapítható.

Nem pénzbeli vagyoni hozzájárulásként a tag dolog tulajdonjogát (például egy ingatlant vagy egy személygépkocsit vagy három számítógépet), illetve vagyoni értékű jogot (például szabadalmi jogokat, szoftver kizárólagos értékesítésének jogát, védjegyoltalmat) ruházhat át a gazdasági társaságra, továbbá nem pénzbeli vagyoni hozzájárulásként követelés is szolgáltatatható, ha azt az adós elismerte, vagy az jogerős bírósági határozaton alapul.

A tag munkavégzésre, személyes közreműködésre vagy szolgáltatásra irányuló kötelezettségvállalása azonban nem lehet nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás, hiszen az nem eredményezne a gazdasági társaság javára végleges vagyontáradást (a rabszolgaság megszüntetése óta a személyes munkával más személy nem rendelkezhet, ha például egy tag azt vállalná, hogy minden munkanapon nyolc órában ingyenesen munkát végez a gazdasági társasága részére, az természetesen egy előny a társaság javára, azonban a társaság vagyonát nem növeli, hiszen a társaság nem tudná „értékesíteni” a tag napi nyolc órás szolgáltatását, „átadva” a tagot egy másik társaságnak munkavégzésre).

A **nem pénzbeli vagyoni hozzájárulásnak** nem csak a tárgyköre, hanem az **értékelése** (például három számítógép vagy egy védjegyoltalom értékének megállapítása) is szabályozást, garanciákat igényel, hiszen a túlzott értékben megállapított apport hamis látszatot kelt a társasággal kapcsolatba lépő személyekben, illetve torzítja a szintén (főszabály szerint) a vagyoni hozzájáruláson alapuló, a tagok és a társaság között fennálló viszonyokat is. A garanciák különösen indokoltak tekintettel arra, hogy az apport értékének megjelölését a jog az apportot szolgáltató tagra, majd az apport értékének elfogadását is a tagokra bízta.

Az apport megfelelő értékelésének az általános garanciája az, hogy amennyiben a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulásnak a társaság részére történt átruházásakor fennálló értéke nem éri el a létesítő okiratban megjelölt értéket, a különbözet megfizetését követelheti a társaság az átruházástól számított öt éven belül a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulást szolgáltató személytől (azaz például ha a tag egy asztalt és hat széket egymillió forint apportértéken szerepeltetett a létesítő okiratban, de bebizonyosodik, hogy a garnitúra értéke az átruházásakor csak négyszázezer forint volt, akkor az átruházástól számított öt éven belül a tagtól hatszázezer forint megfizetése követelhető).

Ezt a garanciális rendelkezést erősíti tovább az a felelősségkiterjesztő szabály, amely szerint azok a tagok, akik valamely tag nem pénzbeli vagyoni hozzájárulását tudomásuk ellenére a szolgáltatáskori értéket meghaladó értékkel fogadták el, az ebből eredő károkért a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulást teljesítővel egyetemlegesen felelnek a társasággal szemben a szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség szabályai szerint (az egyetemlegesség azt jelenti, hogy a társaság nem csak az apportot szolgáltató taggal, hanem választása szerint bármelyik, az apport értékét elfogadó taggal szemben érvényesítheti a teljes követelését).

A részvénytársaságnál az apport értékelésével kapcsolatban további garanciák is érvényesülnek, itt a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulást könyvvizsgálóval vagy az adott vagyontárgy értékeléséhez szükséges szakértelemmel rendelkező szakértővel előzetesen értékelteni kell. Nincs szükség azonban részvénytársaságnál sem előzetes könyvvizsgálói vagy szakértői jelentésre, ha a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulást nyújtó részvényes a szolgáltatás időpontjához képest három hónapnál nem régebbi, könyvvizsgáló által ellenőrzött beszámolóval rendelkezik, amely a hozzájárulás tárgyát képező vagyontárgy értékét tartalmazza, vagy ha a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás olyan vagyontárgyakból áll, amelyeknek tőzsdén jegyzett ára van.

A létesítő okiratban nem csak a gazdasági társaság részére teljesítendő vagyoni hozzájárulásokat és azok értékét, hanem a vagyon rendelkezésre bocsátásának módját és idejét is meg kell jelölni, hiszen ezzel tehető a vagyoni hozzájárulás teljesítése esedékessé, és így biztosítható, hogy a társaság javára ígért vagyon valóban a társaságé lehessen.

A vagyoni hozzájárulás teljesítése elmulasztásának szankciója a tagsági jogviszony megszűnése és a vagyoni hozzájárulás teljesítésének elmulasztásával a gazdasági társaságnak okozott kárért való felelősség beállta.

Ha a tag a létesítő okiratban vállalt vagyoni hozzájárulását az előírt időpontig nem szolgáltatja, a társaság képviselője harmincnapos határidő tűzésével és a jogkövetkezmények feltüntetésével felszólítja a tagot a teljesítésre. A harmincnapos határidő eredménytelen elteltével a vagyoni hozzájárulását nem teljesítő tag tagsági jogviszonya a határidő lejáratát követő nappal megszűnik. A vagyoni hozzájárulás teljesítésének elmulasztásával a gazdasági

társaságnak okozott kárért a volt tag a szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség szabályai szerint felel.

A gazdasági társaság vezető tisztségviselője

Ahogy azt a gazdasági társaság fogalmának meghatározásánál láttuk, a gazdasági társaság nem egy biológiai lény, hanem egy fogalom, egy elméleti beszámítási pont, amelynek jogokat és kötelezettségeket tulajdonítunk, ezért a gazdasági társaság fogalmi létéből következően cselekedni nem képes.

Márpedig a jogok gyakorlása és a kötelezettségek teljesítése tudatos cselekvést igényel. A jog a problémát a képviselő eszközével, egy fikció segítségével hidalja át: egy cselekvőképes ember, a vezető tisztségviselő cselekedhet a gazdasági társaság nevében, és az így eljáró képviselő cselekményei a gazdasági társaságnak számítanak be, a gazdasági társaság vagyonát növelik, illetve csökkentik. A vezető tisztségviselő **a gazdasági társaság törvényes képviselője**.

Vezető tisztségviselő nélkül a gazdasági társaság működésképtelen lenne, nem tudná jogait gyakorolni, illetve kötelezettségeit teljesíteni: az első vezető tisztségviselő vagy vezető tisztségviselők személye az utolsó nélkülözhetetlen kérdés, amelyben a társaságot alapító tagoknak a létesítő okiratban meg kell állapodniuk, e lényegi tényező nélkül nem jön létre a gazdasági társaság.

Az egy vagy több vezető tisztségviselő (vagy vezető tisztségviselőkből álló testület) látja el a gazdasági társaság ügyvezetését, azaz a vezető tisztségviselő nem csak képviselői jogkörrel, hanem döntéshozói jogkörrel is bír, jogosult minden olyan döntés meghozatalára, amelyek nem tartoznak a tagok hatáskörébe. A közkereseti társaság, a betéti társaság és a korlátolt felelősségű társaság ügyvezetését az ügyvezető vagy az ügyvezetők, a zártkörűen működő részvénytársaság ügyvezetését az igazgatóság, mint testület vagy az egyszemélyi vezérigazgató, a nyilvánosan működő részvénytársaság ügyvezetését az igazgatóság, mint testület vagy board típusú egységes irányítási rendszerben a felügyelőbizottság és az igazgatóság feladatait egyszerre betöltő testület, az igazgatótanács látja el.

Vezető tisztségviselő nem csak olyan nagykorú személy lehet, akinek cselekvőképességét a tevékenysége ellátásához szükséges körben nem korlátozták, hanem jogi személy is: ha a vezető tisztségviselő jogi személy, a jogi személy köteles kijelölni azt a cselekvőképes nagykorú személyt, aki a vezető tisztségviselői feladatokat nevében ellátja. Nem lehet vezető tisztségviselő, így nem lehet kijelölni sem olyan cselekvőképes nagykorú személyt, akit büncselekmény elkövetése miatt jogerősen szabadságvesztés büntetésre ítélték, amíg a büntetett előlethez fűződő hátrányos következmények alól nem mentesült. Szintén nem lehet vezető tisztségviselő és nem jelölhető ki az, akit a vezető tisztségviselőtől jogerősen eltiltottak, illetve az, akit valamely foglalkozástól jogerős bírói ítélettel eltiltottak, az eltiltó ítéletben megjelölt foglalkozással megegyező tevékenységet folytató gazdasági társaságban.

Eljárás a létesítő okirat kötelező tartalmi elemeinek meghatározását követően

Ha a tagok a létesítő okirat fentiekben felsorolt kötelező tartalmi elemeiben megállapodtak, megállapodásukat le is kell írniuk (szóban vagy ráutaló magatartással nem lehet gazdasági társaságot alapítani), sőt, a létesítő okiratot közjegyzői okiratba vagy ügyvéd, illetve

valamelyik alapító jogtanácsosa által **ellenjegyzett magánokiratba kell foglalni** és azt természetesen valamennyi alapító tagnak alá is kell írnia.

A közkereseti társaság, a betéti társaság és a korlátolt felelősségű társaság létesítő okiratának elnevezése – az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság kivételével – a társasági szerződés. Az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaságlétesítő okirata az alapító okirat, a részvénytársaságé az alapszabály.

A gazdasági társaság alapítását a létesítő okirat közjegyzői okiratba foglalásától vagy ügyvédi vagy jogtanácsosi ellenjegyzésétől számított harminc napon belül be kell jelenteni a nyilvántartó bíróságnak. A létesítő okirattal ugyanis a tagok egy új jogalanyt kívánnak létrehozni, amelyhez szükség van arra, hogy az állam a nyilvántartásba vétel útján (a jogbiztonság, a gazdasági társaság szabályszerű létrehozása ellenőrzése érdekében) egyedi elismerésben részesítse.

A **gazdasági társaság** csak az állami elismeréssel, a bírósági **nyilvántartásba vétellel jön létre**.

A nyilvántartásba vételi eljárás során az állam a bíróságok útján csak azt vizsgálhatja, hogy a gazdasági társaság létesítő okirata megfelel-e a jogszabályoknak: kizárólag a jogszabályellenes gazdasági társaság nyilvántartásba vételét tagadhatja meg a bíróság, más alapon, például célszerűségi vagy hasznossági alapon a bejegyzés nem tagadható meg.

Az előtársaság

Az állami ellenőrzési-elismerési folyamat, a nyilvántartásba vétel időigényes eljárás lehet, amely ezzel érdeksérelmet okozhat. Ennek kiküszöbölésére a gazdasági társaság a létesítő okirat közjegyzői okiratba foglalásától vagy ügyvédi vagy jogtanácsosi ellenjegyzésétől kezdődően a létrehozni kívánt társaság előtársaságaként működhet és a nyilvántartásba-vételi kérelem benyújtását követően már **üzletszerű gazdasági tevékenységet is folytathat**.

Az előtársaságra a létrehozni kívánt gazdasági társaságra irányadó szabályokat kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy

- a) a tagok személyében kizárólag jogszabályon alapuló változás következhet be;
- b) a létesítő okirat módosítására – a nyilvántartó bíróság, valamint a hatósági engedély kiadására jogosult szerv felhívása teljesítésének kivételével – nem kerülhet sor;
- c) az előtársaság gazdasági társaságot nem alapíthat, és abban tagként nem vehet részt;
- d) nem kezdeményezhető tag kizárására irányuló per; és
- e) nem határozható el átalakulás, egyesülés, szétválás, valamint jogutód nélküli megszűnés.

Ha a gazdasági társaságot a bíróság jogerősen bejegyzi, az előtársasági létszakasz megszűnik, és az előtársaságként kötött jogügyletek a gazdasági társaság jogügyleteinek minősülnek.

Ha a gazdasági társaság **nyilvántartásba vételét jogerősen elutasítják**, az erről való tudomásszerzés után az előtársaság a működését késedelem nélkül köteles megszüntetni (a megszüntetési kötelezettség megszegésével okozott károkért az előtársaság vezető tisztségviselői a szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség szabályai szerint felelnek). A megszűnésig vállalt kötelezettségeket elsődlegesen a létrehozni kívánt társaság rendelkezésére bocsátott vagyonból kell teljesíteni. Az ebből ki nem egyenlíthető

követelésekért, ha a létrehozni kívánt gazdasági társaságnál a tag felelőssége a társaságot terhelő kötelezettségekért korlátozott volt, és a tag helytállása ellenére ki nem elégített követelések maradtak fenn, a fennmaradó tartozásokért harmadik személyek irányában a létrehozni kívánt gazdasági társaság vezető tisztségviselői korlátlanul és egyetemlegesen kötelesek helytállni (például: egy hárommillió forintos törzstőkéjű korlátolt felelősségű társaság ügyvezetője a társaság bejegyzése előtt, az előtársasági létszakaszban ötmillió forintos kötelezettséget vállalt, kettőmillió forint erejéig a saját magánvagyonából köteles megfizetni a tartozást).